

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion takuun myöntämisestä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön obligatiolainoille.

Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö otti vuonna 1930 valtion takuulla Ranskasta 300 milj. frangin eli noin 467 milj. markan suuruisen kultaehtoisen obligatiolainan maanviljelijäin ja maalaiskuntain pitkäaikaisen perusuoton tarpeen tyydyttämistä varten. Lainan korko on 5 %. Sen laina-aika oli alkuaan 30 vuotta, joten sitä on vielä jälellä 22 vuotta.

Lainasopimuksen mukaan on lainan obligatit ja kupongit lunastettava niiden haltijain valinnan mukaan joko Ranskan frangeissa, Englannin punnissa, Ruotsin kruunuissa tai Suomen markkoissa. Koron lisäksi on Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön maksettava obligatioiden haltijain puolesta lainasta Ranskan valtiolle suoritettavat verot. Nämä verot olivat alkuaan 1.15 % lainan ulkona olevasta määrästä, mutta on niitä useaan otteeseen muutettu, viimeksi viime vuoden heinä- ja syyskuussa, jolloin ne nousivat noin 2 %:iin vuodessa. Lainasta maksettavat korot ja verot nousevat näin ollen nykyisin yhteensä noin 7 %:iin vuodessa.

Markkamme irtaannuttua kullasta on tästä obligatiolainasta aiheutunut vuosittain raskas agiotappio, vaikka lainan korkokupongit ja obligatit on lunastettu vain kulloinkin voimassa olleissa valuutoissa. Toukokuun 25 päivänä 1934 annetulla lailla, sellaisena kuin se kuuluu tammi-kuun 17 päivänä 1936 annetulla lailla muutettuna, on valtio ottanut korvatakseen osan tästä agiotappiosta, mikä on ai-

heutunut lainanottajille kultaehdoin sijoitetusta osasta lainaa, ja on lainanottajat samalla vapautettu kultaehtositoumuksistaan. Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön kannettavaksi on jäänyt agiotappio siitä osasta lainaa, mitä lainanottajat eivät olleet ennättäneet nostaa silloin kun markkamme irtaantui kullasta. Vuosina 1932—1937 on lainasta aiheutunut agiotappiota yhteensä 156,738,203 markkaa, josta valtion korvaama osuus on ollut 132,415,812 markkaa, Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön kantama osuus 19,582,205 markkaa ja lainanottajilta peritty osuus 4,740,186 markkaa.

Kun lainan obligatioita on viime vuoden lopulle saakka saatu melko runsaasti ostaa joko alle niiden nimellisarvon tai nimellisarvoon voimassa olleissa frangeissa ja punnissa, on edullisimpana lainan hoitotapana pidetty sitä, että obligatioita on ostettu takaisin siinä määrin kuin niitä näillä hinnoilla on ollut saatavissa. Viime vuoden aikana saatiin siten obligatioita ostetuksi takaisin 62,613 kappaletta. Kuluvan vuoden aikana on obligatioiden hinta ollut melkein poikkeuksetta yli niiden nimellisarvon kaikissa obligatioihin merkityissä rahalajeissa. Obligatioita ei sen vuoksi ole tänä vuonna maaliskuun puoliväliin mennessä saatu ostetuksi kuin 179 kappaletta. Ottaen huomioon kyseellisen lainan varmuuden sekä sen obligatioiden haltijoille tuottaman korkean korkotuoton on todennäköistä, että lainan obligatioita tuskin enää

on vapailta markkinoilta runsaammin saatavissa alle niiden nimellisarvon, tuskinpa edes nimellisarvoonkaan.

Lainan kuolettamatta oleva määrä on nykyisin 234,692,000 Ranskan frangia eli nimellisarvon mukaan 365,086,875 markkaa. Tästä määrästä on lainan obligatioita Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön hallussa noin 90 milj. frangin eli noin 140 milj. markan sekä muiden hallussa noin 145 milj. frangin eli noin 225 milj. markan nimellisarvosta. Näiden viimeainittujen obligatioiden lunastamisesta aiheutuu, jos lunastaminen toimitetaan Englannin punnissa, agiotappiota yhteensä noin 39.13 milj. markkaa, josta valtion osuus on noin 35.85 milj. markkaa sekä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön osuus noin 3.28 milj. markkaa.

Maksamalla laina kertakaikkiaan pois vapautuvat sekä valtio että Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö lainan korkojen vuosittain aiheuttamista agiotappioista, jotka, jos korkokupongit esitetään lunastettaviksi Englannin punnissa, kohoavat noin 1 %:iin vuodessa lainan ulkona olevasta määrästä. Kun frangilainasta maksettavat korot, verot ja korkojen aiheuttama agiotappio näin ollen ovat yhteensä noin 8 % vuodessa ja kun lainan maksamiseen tarvittavat varat voidaan kotimaassa liikkeelle laskettavalla obligatiolainalla nykyisin saada noin 4.6—4.7 %:n korolla, saavutetaan muuttamalla frangilaina kotimaiseksi obligatiolainaksi vuosittain noin 3.3—3.4 %:n eli noin 7.5 milj. markan suuruinen korkosäästö.

Tällöin voitaisiin myös frangilainoja saaneiden maanviljelijäin ja maalaiskuntien lainat muuttaa kotimaisiksi kuoletuslainoiksi ja siten saada niiden korot alenemaan.

Lainasopimuksien mukaan on frangilainoista lainanottajilta perittävä korko ollut 0.4 % yli sen, mitä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö vuosittain maksaa mainitusta obligatiolainasta korkoina ja ve-

roina. Maalaiskunnilta ja niiden yhtymiltä onkin tähän mennessä peritty korkoa 6.6 %, mutta olisi korko tämän vuoden alusta, ellei lainoja muutettaisi kotimaisiksi, edellä mainituista veronkorotuksista johtuen korotettava 7.4 %:iin. Muuttamalla kuntien frangilainat kotimaisiksi kuoletuslainoiksi voitaisiin kuntien suoritettavaa korkoa alentaa siitä, mitä niiltä nyt pitäisi periä.

Korkokannan maassamme viime vuosina alentueessa on maanviljelijäin frangilainojen korkoa valtion tulo- ja menoarvioihin otettujen määrärahojen turvin alennettu niin, että niistä vuosina 1935 ja 1936 on peritty 6 % ja vuoden 1937 alusta 5 1/2 %. Vuoden 1937 loppuun mennessä on maanviljelijäin frangilainojen koron alentamiseen käytetty valtion varoja yhteensä 5,601,401 markkaa. Valtion kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon on tähän tarkoitukseen varattu 2.4 milj. markan suuruinen määräraha. Edellä mainituista verojen korotuksista johtuen ei tämä määräraha kuitenkaan riitä, jos maanviljelijäin frangilainoista maksettava korko pysytetään nykyisellään, vaan olisi sitä korotettava 2.85 milj. markalla, josta miljoona markkaa johtuu verojen korotuksen aiheuttamasta lisämenosta viime vuodelta ja 1.85 milj. markkaa kuluvalta vuodelta. Maanviljelijäin frangilainojen koron alentamiseen kuluvana vuonna tarvittaisiin näin ollen 5.25 milj. markan suuruinen avustus, ellei lainoja muuteta kotimaisiksi.

Kun kysymyksessäolevan frangilainan kertakaikkisella maksamisella ja sen muuttamisella kotimaiseksi obligatiolainaksi niin ollen saavutettaisiin huomattavia etuja, on Hallitus oikeuttanut Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön sanomaan lainan irti maksettavaksi ensi elokuun 15 päivänä. Tästä johtuen olisi Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö oikeutettava frangilainan suorittamista varten ottamaan riittävä kotimainen obligatiolaina, jolle olisi annettava valtion takuu. Kun maanviljeli-

jään frangilainoja on takaisin maksamatta noin 210 milj. ja kuntien noin 103 milj. markkaa, tulisi liikkeelle laskettavan kotimaisen obligatiolainan olla 300 milj. markan suuruinen.

Valtion takuuvastuu Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön lainoista, kun frangilainan kuolettamatta oleva määrä lasketaan sen nimellisarvon mukaan Englannin punnissa, on tätä nykyä yhteensä noin 868 milj. markkaa. Kun yhtiön frangilainatullaan suunnitellulla valtion takaamalla obligatiolainalla suorittamaan, ei valtion takuuvastuu yhtiön lainoista tulisi lisääntymään.

Edellä esitetyn perusteella esitetään,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa Valtioneuvoston, Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön lainoista aikaisemmin annettujen takuuvastuuksien lisäksi, antamaan harkintansa mukaan valtion takuun 300 miljoonan markan nimellismäärään saakka obligatiolainoista, joita Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö ottaa maanviljelijäin ja maalaiskuntain sekä niiden yhtymien n. s. frangilainojen muuttamista varten kotimaisiksi kuoletuslainoiksi.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1938.

Tasavallan Presidentti

KYÖSTI KALLIO.

Valtiovarainministeri Väinö Tanner.

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö
N:o 17 hallituksen esityksen johdosta valtion takuun
myöntämisestä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osake-
yhtiön obligatiolainoille.**

Eduskunta on pöytäkirjanottein kuluvan huhtikuun 5 päivältä lähettänyt valtiovarainvaliokunnalle valmisteltavaksi esityksen n:o 27 valtion takuun myöntämisestä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön obligatiolainoille.

Yhtyen hallituksen esityksen perusteluihin valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston, Osuuskassojen Kes-

*kuslainarahasto-Osakeyhtiön lainoista aikaisemmin annettujen takuuvaltuuksien lisäksi, antamaan harkintansa mukaan valtion takuun 300 miljoonan markan nimellismäärään saakka obligatiolainoista, joita Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö ottaa maanviljelijäin ja maalaiskuntain sekä niiden yhtymien n. s. frangilainojen muuttamista var-
ten kotimaisiksi kuoletuslainoiksi.*

Helsingissä huhtikuun 21 päivänä 1938.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pekkala, varsinaiset jäsenet V. Annala, M. Hannula, Hästbacka, Kuusisto, Leppälä, Moilanen, Pilppula, Rantala, Tur-

kia, Welling ja Vesterinen sekä varajäsenet Bryggari, Hiltunen, Huittinen, Junes, Peltonen ja Österholm.